

KAKO BI SE POČUTIL_A TI?

NAMEN AKTIVNOSTI:

Spoznati, kdo vse tvori LGBT+ skupnost, ter spregovoriti o predsodkih, s katerimi se ta skupnost sooča.

Približno trajanje:

90 min

Potek aktivnosti:

Uvod + pogovor + osnovni pojmi - 30 minut

Kako varno bi se počutili? - 25 minut

Homofobno nasilje (viharjenje možganov) - 35 minut

AKTIVNOST JE PRIMERNA ZA:

- Osnovnošolce (3. triada),
- srednješolce.

POTREBNO GRADIVO:

- Tabla ali večja površina za pisanje,
- dva lista in pisalo.

Nasveti za izvajalce:

- Pred izvedbo delavnice preglejte Legebitrin slovar na <https://prebijmo-molk.legebitra.org/slovar/>.
- Med izvajanjem te delavnice lahko izvajalec sliši tudi sporne ali žaljive izjave udeležencev. Izvajalec aktivnosti mora vedno reagirati in izpodbiti taka mnenja in omogočiti udeležencem_kam, da odkrijejo predsodke, nevednost ali željo izzivati, ki so v ozadju takih izjav.
- Izognite se neposrednemu prepiru z udeležencem in ga raje povabite, da svoje mnenje argumentira. Ko to naredi, vprašajte še ostale, ali se strinjajo ali pa imajo drugačno mnenje in razumevanje situacije. Skoraj vedno bo nekdo, ki se ne bo strinjal z žaljivimi izjavami, če ni nikogar, pa lahko izvajalec aktivnosti sam ponudi drugačno mnenje, v duhu spoštovanja človekovih pravic, da vzpodbudi razpravo.
- Če je možno, na koncu omenite raziskave in statistiko ter konkretne primere, da pojasnite zadevo, vendar se izognite poniževanju ali zasmehovanju udeleženca, ki je bil žaljiv.

Uvod

Poskrbite, da sedijo vsi tako, da lahko vsi vidijo vse druge. Stoli v krogu delujejo dobro, če pa potrebujete dostop do table ali projekcije, je polkrog boljša rešitev. Izognite se temu, da bi nekateri udeleženci_ke sedeli za hrbtom drugih (tradicionalni razpored učilnice), saj se jih tako zlahka izključi iz diskusije, ali da bi sedeli okoli ene velike mize (tradicionalni razpored za sestanke), saj lahko to naredi razpravo bolj uradno.

Na kratko povemo, zakaj smo tukaj in kaj bomo na delavnici počeli. Pozovemo udeležence, da skupaj definiramo pravila komunikacije na delavnici.

Na splošno o diskriminaciji: kot izhodišče vprašamo, ali je na šoli/v razredu prisotna diskriminacija? Spomnimo na različne oblike diskriminacije, v pomoč nam je definicija:

Diskriminacija se pojavi, kadar so posamezniki ali skupine ljudi obravnavane manj ugodno kot druge osebe v primerljivem položaju samo zato, ker pripadajo ali pa se zdi, da pripadajo določeni skupini ali kategoriji ljudi.

Udeležence usmerimo v razmislek, kdo so najpogostejše žrtve diskriminacije? V šolskem okolju so to najpogostejše osebe, ki odstopajo od povprečja (telesne značilnosti, obnašanje, pripadnost narodu, idr. ter SPOLNA IDENTITETA in SPOLNA USMERJENOST). Če npr. sošolke ne spustimo v krog prijateljev, zato ker mislimo, da jo privlačijo punce/je Albanka/njena družina nima veliko denarja/se oblači kot fantje ..., je to diskriminacija.

Udeležence povprašamo po konkretnih primerih, kako se diskriminacija pojavlja na šoli (namen je identificirati različne oblike diskriminacije, zato udeležence usmerjamo v raznolike primere in ne v poimensko izpostavljanje konkretnih sošolcev). Pri srednješolskih udeležencih na podlagi primerov pojasnimo še razliko med neposredno in posredno diskriminacijo. Ali je nadlegovanje zaradi določene osebne okoliščine (telesne značilnosti, stopnja znanja, spolna identiteta ...) tudi diskriminacija?

Udeležencem pojasnimo, da se bomo na tej delavnici ukvarjali predvsem z diskriminacijo na podlagi spolne identitete in spolne usmerjenosti.

Z udeleženci skupaj definiramo osnovne pojme (izvajalcu je v pomoč <https://prebijmo-molk.legebitra.org/slovar/>).

V OŠ naslovimo osnovne pojme (spolna identiteta, spolna usmerjenost, vse pojme, ki jih zajema oznaka LGBTQ, spol in družbeni spol, homofobija in transfobija), v srednji šoli pa naslovimo še heteronormativnost in cismativnost.

Kako varno bi se počutil/a?

Za izvedbo te aktivnosti potrebujemo čim več prostora, ker se udeleženci pomikajo po simbolični lestvici, en konec lestvice predstavlja situacije, kjer se mladi pripadniki LGBTQ skupnosti lahko počutijo popolnoma varno, in drug konec lokacije, kjer se lahko počutijo zelo ogroženo in je situacija zato nevarna. Oba konca lestvice lahko označite z napisi na papirju. Udeležencem mora biti jasno, da lestvica nima samo dveh točk in da se lahko postavijo na katero koli točko med obema skrajnostma, bližje kot so (ne)varnemu koncu, bolj je obravnavana točka (ne)varna. Cilj te aktivnosti je zživljanje udeležencev v vlogo pripadnika marginalizirane skupine, ki se lahko v več družbenih situacijah počuti ogroženega.

Udeleženci naj svojo odločitev o tem, kje stojijo, tudi pojasnijo, ko izčrpamo vsa pojasnila, pa povzamemo glavne razloge.

Situacije:

- + Gejevski par v petek zvečer v lokalni diskoteki
- + Transspolna oseba na maturantskem izletu v Grčijo
- + Biseksualna oseba na Paradi ponosa
- + Lezbijka v kinu s prijateljicami
- + Transseksualna oseba na sistematskem pregledu
- + Lezbijka pred šolo po pouku
- + Biseksualni fant v garderobi v telovadnici
- + Lezbični par na tekmi lokalne odbojarske ekipe

Zaključimo s skupnim razmislekom, v pomoč nam je nekaj iztočnic:

Kako po tvojem mnenju občutek ogroženosti učinkuje na ogrožene osebe?

Ali so zato iz določenih aktivnosti/prostorov izključeni?

Homofobno nasilje (viharjenje možganov)

Pogovor začnemo z vprašanjem, ali je na šoli prisotno medvrstniško nasilje (po potrebi pojasnimo, da obstajajo različne oblike; fizično, psihično, spolno ...). Preverimo, če vsi udeleženci razumejo, kaj pomeni homofobno nasilje.

Na tablo napišemo prvo jedro miselnega vzorca »KAKO?« in skupaj naštejemo različne pojave oblike nasilja (zmerjanje, brcanje, skrivanje telefona ...). Ko udeleženci izčrpajo vse možnosti, jih spodbudimo k razmisleku o drugih oblikah diskriminacije. V pomoč še enkrat ponovimo, kdaj se pojavi diskriminacija, in navedemo morebiten primer, npr. da te nikoli nihče noče v svoji ekipi pri športni vzgoji ali sedeti s tabo na avtobusu, posmehljive šale, nevljudne pripombe in fizične geste ...

Na tablo napišemo naslednje jedro »ZAKAJ?«. Že na začetku jasno zastavimo vprašanje »Zakaj mislite, da mladi izvajajo homofobno nasilje nad svojimi vrstniki?« in med viharjenjem **pazimo, da skupina ostane osredotočena na izvajalca nasilja, in ne na žrtev**. V primeru, da se udeleženci vseeno osredotočajo na »razloge« v lastnostih žrtve, je treba pojasniti, da drugačnost (debelost, istospolnost, veroizpoved) ne more biti razlog za nasilje in je razloge treba iskati v storilcu (npr. ker želijo biti kul, ker to delajo njihovi prijatelji, ker tako delajo/govorijo tudi doma/na televiziji/na treningu ...).

Naslednje jedro, ki ga zapišemo na tablo, je »KAKO SE POČUTI ŽRTEV?«. Tako kot pri prejšnjih dveh zapišemo vse različne odgovore na tablo. Udeleženci naj bodo bolj konkretni od oznake »bedno« (ta oseba misli, da je z njo nekaj narobe, je osamljena, je osramočena, je žalostna, se počuti samomorilno ...). Na tej točki se prek samomorilnosti navežemo na projekt »It Gets Better«, osnovan prav zaradi velikega števila samomorov med mladimi, ki so bili žrtve diskriminacije vrstnikov. Če vam čas omogoča, si lahko ogledate katerega izmed mnogih posnetkov na www.youtube.com/ItGetsBetterProject.

Na tablo napišemo jedro »POMOČ«, udeleženci pa naj navedejo vse naslove/osebe, ki se jih spomnijo, kamor se lahko obrnejo osebe v stiski, ki imajo težave zaradi šikaniranja vrstnikov. Udeleženci bodo verjetno sami nanizali nekatere formalne kanale (učitelj, svetovalni delavec na šoli, vodstvo šole ...), izvajalec pa naj ne pozabi napisati na tablo naslednjih stikov:

<http://prebijmo-molk.si/>

Legebitrina svetovalnica: svetovanje@legebitra.si, telefon: 01 430 51 44

Na koncu na tablo napišemo še zadnje jedro »REŠITVE«. Udeležence vprašamo, kako lahko preprečimo homofobno nasilje med vrstniki. Kako lahko pri tem pomagamo sami? Kaj lahko spremenimo na osebni ravni, v šoli, v vasi/mestu, v Sloveniji? Naštejemo čim več konkretnih rešitev.

